

केंद्र पुरस्कृत राष्ट्रीय आरोग्य अभियानांतर्गत राष्ट्रीय नागरी आरोग्य कार्यक्रमाकरीता आदिवासी उपयोजनेकरीता (TSP) योजनेतर्गत प्रधानमंत्री आयुष्मान भारत पायाभूत अभियान या कार्यक्रमाकरीता सन २०२२-२३ च्या अर्थसंकल्पिय तरतुदीतून २२१०८७४७ या लेखाशिर्षातून केंद्र हिश्यापोटी रु.१६३.०० लक्ष व २२१०८८६३ या लेखाशिर्षातून राज्य हिश्यापोटी रु.१०८.६७ लक्ष अनुदान वितरीत करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक आरोग्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: बियुडी-१३२२/प्र.क्र.३१/२२/आरोग्य-७
१० वा मजला, गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय संकूल इमारत,
नवीन मंत्रालय, मुंबई ४०० ००९.
दिनांक : २० जुलै, २०२२.

वाचा :-

- १) वित्त विभाग, शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०२२/प्र.क्र.४३/अर्थ-३, दिनांक ०४.०४.२०२२.
- २) भारत सरकार, सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण, नवी दिल्ली यांचे अर्धशासकीय पत्र क्र.D.O.No.७/४८/२०२०-NHM-१, दिनांक ०१.११.२०२१.
- ३) संचालक, वित्त व लेखा, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान यांचे क्र.राआसोम/एफएमजी/कें.रा. हि./७८६९०-६१७/२०२२-२३, दिनांक २०.०६.२०२२ चे पत्र.

प्रस्तावना :-

केंद्र शासनाने दिनांक ०१.११.२०२१ च्या अर्धशासकीय पत्रान्वये “प्रधानमंत्री आयुष्मान भारत पायाभूत अभियान (PM Ayushman Bharat Health Infrastructure Mission)” ही केंद्र पुरस्कृत योजना राबविण्यास मान्यता देण्यात आली आहे. प्राथमिक आरोग्य सेवेचे महत्व, आरोग्य शिक्षण आणि प्रतिबंध यासह सर्वसमावेशक प्राथमिक आरोग्य सेवा देण्यासाठी सार्वजनिक आरोग्य संस्थांना बळकट करणे, सार्वजनिक आरोग्य प्रशासन संस्था बळकट करणे, तसेच गंभीर काळजी सेवांसह सर्वसमावेशक निदान आणि उपचाराच्या क्षमतेसह सद्याच्या आणि भविष्यातील साथीच्या रोग/ महामारीमुळे उद्भवलेल्या आवाहनांना तोंड देण्यासाठी उपरोक्त कार्यक्रम राबविण्याची आवश्यकता आहे. त्यासाठी ग्रामीण व नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी आरोग्य सेवा प्रदान सुनिश्चित करण्यासाठी केंद्र शासनाने सन २०२१-२२ ते सन २०२५-२६ या कालावधीकरीता या अभियानास मंजुरी दिली आहे. तसेच केंद्र शासनाने या अभियानासाठी सन २०२१-२२ या आर्थिक वर्षासाठी रु.१७४५.०० लक्ष इतका निधी मार्च, २०२२ मध्ये मंजूर केला असून त्यापेकी रु.१६३.०० लक्ष

इतका निधी आदिवासी उपयोजनेकरीता मंजूर केला आहे. प्रधानमंत्री आयुष्मान भारत आरोग्य पायाभूत सुविधा या योजनेसाठी नव्याने उघडण्यात आलेले लेखाशिर्ष २२१०H४८१ केंद्र हिस्सा व २२१०H४९२ राज्य हिस्सा ही दोन्ही लेखाशिर्ष PFMS अंतर्गत SNA शी MAP केलेली आहेत. परंतु सदर कार्यक्रमांकरिता सन २०२२-२३ च्या अर्थसंकल्पिय अंदाज पत्रकामध्ये त्यावेळी लेखाशिर्ष उपलब्ध नसल्याने तरतूद करता आली नाही. त्यासाठी जुलै २०२२ च्या अधिवेशनात अर्थसंकल्पिय तरतूद पुरक मागणी प्रस्तावित करण्यात आली आहे. सदर तरतूद उपलब्ध होईपर्यंत सद्यस्थितीत राष्ट्रीय आरोग्य अभियानांतर्गत राष्ट्रीय नागरी आरोग्य अभियानातील उपलब्ध असलेल्या लेखाशिर्ष २२१०F७४७ केंद्र हिस्सा रु.१६३.०० लक्ष व २२१०F८६३ राज्य हिस्सा रु.१०८.६७ लक्ष असे एकूण रु.२७१.६७ लक्ष इतका निधी वितरीत केल्यास सदर निधी नव्याने उघडण्यात आलेल्या व SNA शी MAP असलेल्या २२१०H४८१ केंद्र हिस्सा व २२१०H४९२ राज्य हिस्सा लेखाशिर्ष PFMS द्वारे MAP असलेल्या SNA मध्ये वर्ग करण्यात येईल. सदर निधी आहरीत केल्याशिवाय केंद्र शासन सन २०२२-२३ च्या वर्षाचे अनुदान मंजूर करणार नसल्याने व पुरक मागणीद्वारे अनुदान प्राप्त होण्यास काही कालावधी लागणार असल्याने सदर अनुदान त्वरीत आहरीत करणे गरजेचे आहे, अशी चर्चा दिनांक १७ जून २०२२ च्या व्हिडिओ कॉन्फरन्स बैठकीत केंद्र शासनाच्या संबंधित अधिकाऱ्यांशी झाली. त्यानुसार अ.मु.स. सार्वजनिक आरोग्य विभाग यांच्या सूचनेनुसार प्रस्ताव सादर करण्यात आला आहे. तसेच सदर निधी प्रधानमंत्री आयुष्मान भारत पायाभूत अभियान कार्यक्रमाच्या SNA खात्यामध्ये दि.२०/०७/२०२१ पूर्वी जमाने केल्यास सदर निधी केंद्र शासनाकडे परत घेण्यात येईल, असे केंद्र शासनाने दिनांक ०७.०७.२०२२ च्या पत्रान्वये कळविलेले आहे. उपरोक्त वस्तुस्थिती विचारात घेता, सदर रु.१६३.०० लक्ष व रु.१०८.६७ लक्ष इतका निधी सन २०२२-२३ मधील अर्थसंकल्पिय तरतूदीतून राष्ट्रीय नागरी आरोग्य अभियानाच्या मंजूर अर्थसंकल्पिय तरतुदीतून निधी वितरीत करण्याबाबतचा शासन निर्णय निर्गमित करण्याची बाब विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

उपरोक्त वाचा मधील क्र. ३ येथील पत्रान्वये संचालक, वित्त व लेखा, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई यांनी २०२१-२२ मधील केंद्र व राज्य हिस्सा अनुक्रमे रु.१६३.०० लक्ष व रु.१०८.६७ लक्ष एवढा निधी सन २०२२-२३ च्या अर्थसंकल्पीय तरतुदीतून वितरित करण्याबाबतचा प्रस्ताव सादर केला होता. त्यास अनुसरुन उपरोक्त वाचा अ.क्र. ४ च्या शासन निर्णयान्वये आदिवासी विकास विभागाने सन २०२२-२३ च्या अर्थसंकल्पीय तरतूदीतून केंद्र हिश्याचे २२१०F७४७ या लेखाशिर्षाखाली रु.१६३.०० लक्ष व राज्य हिश्याचे २२१०F८६३ या लेखाशिर्षाखाली रु.१०८.६७ लक्ष इतका निधी सार्वजनिक आरोग्य विभागास अर्थसंकल्पीय वितरण प्रणालीवर (BEAMS) उपलब्ध करून देण्यास मंजूरी दिली आहे. त्यानुषंगाने २२१०F७४७ या लेखाशिर्षाखाली रु.१६३.०० लक्ष व २२१०F८६३ या लेखाशिर्षाखाली रु.१०८.६७ लक्ष इतका निधी वितरीत करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. सदर निधी वितरणाचा तपशील पुढीलप्रमाणे आहे:-

(रु. लाखात)

अ.क्र.	तपशील	सन २०२२-२३ ची मुळ अर्थसंकल्पीय तरतूद	मागणी रक्कम (६०% केंद्र हिस्सा / ४०% राज्य हिस्सा)
१	मागणी क्र. टी-५, २२१० - वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य, ०१ नागरी आरोग्य सेवा - विषमचिकित्सा, ७९६, जनजाती क्षेत्र उपयोजना (०१) जनजाति क्षेत्र उपयोजना, (०१) (०३) राष्ट्रीय नागरी आरोग्य अभियान (केंद्र हिस्सा ६० %) (कार्यक्रम) ३१, सहायक अनुदाने (वेतनेतर) (२२१०F७४७)	१५६८.७७	९६३.००
२	मागणी क्र. टी-५, २२१० - वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य, (०१) नागरी आरोग्य सेवा - विषमचिकित्सा, ७९६, जनजाती क्षेत्र उपयोजना (०१) जनजाति क्षेत्र उपयोजना, (०१) (०४) राष्ट्रीय नागरी आरोग्य अभियान (राज्य हिस्सा ४० %) (कार्यक्रम) ३१, सहायक अनुदाने (वेतनेतर) (२२१०F८६३)	१०००.००	९०८.६७

२. सदरचा खर्च वर तक्त्यात नमूद केल्याप्रमाणे संबंधित लेखाशीर्षाखालील सन २०२२-२३ च्या मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा व त्या लेखाशीर्षाखाली खर्ची दाखविण्यात यावा.

३. उपरोक्त अनुदानासाठी प्रशासकीय अधिकारी, आरोग्य सेवा आयुक्तालय, मुंबई यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. त्यांनी याबाबतचे देयक कोषागारात सादर करून विहित केलेल्या बाबींवर खर्च करण्यासाठी सदर रक्कम आयुक्त, आरोग्य सेवा, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, राज्य आरोग्य सोसायटी, मुंबई यांच्याकडे सुपुर्द करावी. यासाठी सहसंचालक (अ. व प्र.), आरोग्य सेवा, मुंबई यांना “नियंत्रण अधिकारी” म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

४. वित्त विभागाच्या दिनांक ०४.०४.२०२२ च्या शासन परिपत्रका सोबत जोडलेल्या परिशिष्टातील अनु.क्र.९ मधील मुद्दा क्र.१ ते १० मधील अटी व शर्तींची पूर्तता केली असल्याचे कार्यक्रम प्रमुख / संचालक (वित्त व लेखा), राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई यांनी शासनास कळविले असून त्याबाबतचे प्रमाणपत्र सादर केले आहे. त्यामुळे सदरहू प्रकरणी वित्त विभागाच्या दिनांक ०४.०४.२०२२ च्या शासन परिपत्रकाच्या परिशिष्टातील मुद्दा क्र. १ ते १० मधील अटींची पूर्तता झाली असल्याचे प्रमाणित करण्यात येत आहे. यापुर्वी वितरीत केलेल्या निधीच्या अनुषंगाने राज्य आरोग्य सोसायटीच्या लेखापरिक्षणामध्ये कोणतेही गंभीर आक्षेप घेतलेले नाहीत. सदर प्रस्तावावरील वितरीत

करण्यात येणारा निधी पुरवठादाराच्या खात्यात थेट जमा होणार आहे. सदर प्रस्तावात वस्तू खरेदी प्रस्ताव तसेच, भांडवली वस्तू खरेदीचा समावेश नाही. सदर कार्यक्रमांच्या संबंधित लेखाशिर्षाखाली एक वर्ष जूने संक्षिप्त देयक प्रलंबित नाही. शासनाच्या धोरणानुसार सदर प्रस्तावावरील निधी राज्य आरोग्य सोसायटीच्या स्वतंत्र बँक खात्यात जमा करून खर्च करण्यात येत असल्याचे त्याचप्रमाणे वित्त विभागाच्या दिनांक ०४.०४.२०२२ च्या शासन निर्णयातील संबंधित असलेल्या सर्व तरतुदीचे /अटी व शर्तीचे पालन करून त्यासंदर्भात आवश्यक ते प्रमाणपत्र सादर करणे अथवा आवश्यक त्या बाबी स्वतंत्रपणे प्रमाणित करणे राज्य आरोग्य सोसायटीस अथवा सदरहू निधी ज्या यंत्रणेमार्फत खर्च करण्यात येणार त्या कार्यक्रम प्रमुखास बंधनकारक राहील.

५. सदरचे अनुदान सशर्त असून वित्त विभागाचे शासन परिपत्रक, क्र.२०१३/ प्र.क्र.८५/ २०१३/ अर्थसंकल्प-३, दिनांक २५ एप्रिल, २०१३ नुसार उपरोक्त निधीचे उपयोगिता प्रमाणपत्र (UC) सादर केल्यानंतरच पुढील अनुदान वितरीत करण्यात येईल.

६. सदर प्रस्तावावरील खर्च शासन निर्णय, उद्योग ऊर्जा व कामगार विभाग दिनांक १ डिसेंबर, २०१६ मधील तरतुदीनुसार आवश्यक तेथे करावयाच्या खरेदीबाबत प्रशासकीय मान्यता घेण्यात यावी.

७. सदर शासन निर्णय, वित्त विभागाच्या अनौपचारीक संदर्भ क्रमांक. ७१६/व्यय-१४, दिनांक २०.०७.२०२२ व आदिवासी विकास विभाग अनौ.सं.क्र.१८६/का-६, दिनांक २०.०७.२०२२ अन्वये प्राप्त झालेल्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

८. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक क्र.२०२२०७०४९२००२९६७१७ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(वि. ल. लहाने)
सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र- १, मुंबई/ महाराष्ट्र-२, नागपूर.
२. महालेखापाल, (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र- १, मुंबई/ महाराष्ट्र-२, नागपूर.

३. आयुक्त (आरोग्य सेवा) तथा संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई.
४. संचालक, आरोग्य सेवा संचालनालय, मुंबई.
५. सहसंचालक (अर्थ व प्रशासन), आरोग्य सेवा, पुणे .
६. सहाय्यक संचालक (अर्थ व प्रशासन), आरोग्य सेवा, पुणे
७. प्रशासकीय अधिकारी (आहरण व संवितरण अधिकारी), आरोग्य सेवा संचालनालय, मुंबई.
८. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
९. निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी, मुंबई.
१०. आदिवासी विकास विभाग(का-६), मंत्रालय, मुंबई.
११. वित्त विभाग (व्यय-१४/ अर्थसंकल्प), मंत्रालय, मुंबई.
१२. कार्यासन अर्थसंकल्प/लेखा, सार्वजनिक आरोग्य विभाग .
१३. निवडनस्ती (आरोग्य-७) .